

**PERCEPCIJA KVALITETA EMOTIVNIH VEZA KOD MLADIH I
PRISUSTVO NASILJA**

Adela ČOKIĆ¹²¹, Edin MUFTIĆ¹, Lejla KURALIĆ-ĆIŠIĆ¹
¹Univerzitet u Tuzli, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Sažetak: *Nasilje u partnerskim odnosima već dugo je predmet istraživačkog interesa sa fokusom na odrasle osobe. Od 90-ih godina prošlog stoljeća pokazuje se povećani interes za nasilje u vezama mladih kao i njihov kvalitet veze. Prve emotivne veze u ljudskim životima u pravilu se i javljaju za vrijeme adolescentnog perioda, i donose sa sobom nova iskusva i doživljaje. Važna komponenta odnosa sa suprotnim spolom je osjećaj zaljubljenosti. Mladi se u ovom periodu suočavaju s vrlo važnim razvojnim izazovom – pokušavaju uspostaviti novi oblik bliskog odnosa sa osobom koja im je privlačna na potpuno novi način. Cilj istraživanja je ispitati percepciju kvaliteta emotivnih veza kod mladih i utvrditi prisustvo nasilja sa posebnim osvrtom na njegove pojavne oblike. Uzorak ispitanika su činili mladi u dobi od 18 do 25 godina. Zadovoljstvo emotivnom vezom predstavlja stepen u kojem pojedinac svoju romantičnu vezu procjenjuje kvalitetnom, a ova procjena zadovoljstva ovisi od odnosa dobitaka i gubitaka u vezi. U svrhu procjene korištena je Skala procjene kvalitete veze (Relationship Assesment Scale – RAS) (Adaptirana prema Šunjiić i Penezić, 2014). Za potrebe istraživanja konstruisan je i Upitnik vezan za prisustvo nasilja u mladenačkim vezama. Rezultati istraživanja obrađeni su detaljnom deskriptivnom analizom. Rezultati pokazuju da mladi imaju različitu percepciju kvaliteta emotivne veze. Također se pokazalo da su mladi u svjesni postojanja problema nasilja u vezi i da prepoznaju nasilne obrasce ponašanja. U nasilna ponašanja najčešće ubrajaju ona kojima se nastoji dominirati i kontrolisati partner. Rezultati istraživanja mogu poslužiti kao baza za kreiranje programa za prevenciju nasilja u mladenačkim vezama.*

Ključne riječi: *kvalitet veze, nasilje, mladi, emocije*

UVOD

Stupanje u romantične veze i sticanje romantičnih iskustava usko je povezano sa samim društvenim životom adolescenata i adolescentkinja. Nasilje među intimnim partnerima značajan je društveni i javnozdravstveni problem i često se javlja u mlađoj odrasloj dobi. Upravo iz tog razloga sve su češće studije koje se bave problemom nasilja u vezama mladih. Od 90-ih godina prošlog stoljeća pokazuje se povećani interes za nasilje u vezama mladih kao i njihov kvalitet veze. Centralna odlika socijalnog razvoja u adolescenciji je pojava romantičnih odnosa. Izraz „romantični odnosi” obično označava uzajamne, dobrovoljne interakcije koje karakteriše izražavanje naklonosti prema partneru/partnerki, aktuelno ili anticipirano seksualno ponašanje (Collins et al., 2009). Prve emotivne veze u ljudskim životima u pravilu se i javljaju za vrijeme adolescentnog perioda, i donose sa sobom nova iskusva i doživljaje. Važna komponenta odnosa sa suprotnim spolom je osjećaj zaljubljenosti. Mladi se u ovom periodu suočavaju s vrlo važnim razvojnim izazovom – pokušavaju uspostaviti novi oblik bliskog

---

¹²¹ adela.cokic@untz.ba
edin.muftic@untz.ba
lejla.kuraliccisic@untz.ba

odnosa sa osobom koja im je privlačna na potpuno novi način. Kvalitet partnerskog odnosa označava stepen u kome partneri pokazuju jedni drugima intimnost, naklonost i brigu. Partnerske odnose niskog kvaliteta odlikuje međusobno neslaganje, visok nivo konflikta i kontrolišućeg ponašanja. Visokokvalitetne odnose karakterišu međusobno podržavanje i intimnost koji dovode do dobrobiti oba partnera (Seiffge- Krenke i Lang, 2002). Adolescentske romantične veze karakterišu intenzivna osećanja ljubavi. Ovo stanje velike uzbuđenosti izaziva snažne fiziološke, kognitivne i emocionalne reakcije adolescenata/adolescentkinja. Zaljubljeni mladi ljudi često izveštavaju o gubitku sna i nemogućnosti koncentracije na svakodnevne zadatke usljed opsesivnih misli o voljenoj osobi (Brand et al., 2007). Adolescencija je posebno osjetljivo razdoblje svake individue i period kada je osoba najranjivija i najpodložnija utjecaju okoline te vrijeme kada kreira vlastita mišljenja i stavove (Ninčević, 2009).

Pogrešna uvjerenja o karakteristikama zdrave i kvalitetne veze važan su rizični faktor za pojavu nasilja u vezama. Takva uvjerenja očituju se u podržavanju tradicionalnih rodni stereotipa, opravdavanju upotrebe nasilja u slučaju sukoba te uživanju pozitivnih posljedica takvog rješavanja sukoba (Riggs i Caulfield, 1997). Romantični odnosi u adolescentskom periodu mogu biti imenovani na različite načine, npr. zabavljanje, provođenje vremena sa nekim ili izlaženje. Bez obzira na to kako ćemo ih označiti i imenovati, romantični odnosi uključuju buđenje seksualnosti i intenzivna osećanja ljubavi koja adolescentsko iskustvo razlikuju od prethodnih godina detinjstva. S obzirom na to da su romantični odnosi izvori i intenzivnih emocija i konflikata, to može stvoriti osnovu za pojavu partnerskog nasilja (Larson et al., 1999). Kada dvije mlade osobe, koje su u razvoju, započinju romantičnu vezu, njihovi ciljevi, interesi i ideje o tome kako bi veza trebalo izgledati često se razlikuju. Iz tih razloga, nije pod znakom pitanja da li će do sukoba doći u vezama mladih nego kako će se ti sukobi rješavati. Upravo u procesu rješavanja sukoba otvara se prostor za različite oblike nasilnih ponašanja (Connolly i Josephson, 2007).

Različiti autori istraživanja nasilja u partnerskim odnosima drugačije definiraju samu pojavu ili nisu saglasni u definisanju nasilja u intimnim vezama. Jedan dio autora naglašava važnost činjenja nasilja s namjerom da se nanese tjelesna bol drugoj osobi, dok drugi autori naglašavaju važnost kontrole nad drugom osobom. Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (2012) intimno partnersko nasilje povezano je sa svakim ponašanjem između para koje uključuje činove fizičkog i seksualnog nasilja, emocionalnog i psihičkog zlostavljanja i kontrolirajućeg ponašanja. Nasilje u mladenačkim vezama najčešće podrazumijeva tri oblika nasilja: psihičko, fizičko i seksualno. Psihičko nasilje uključuje vrijeđanje, kritiziranje, ponižavanje, verbalne prijetnje, nazivanje pogrđnim imenima, kontroliranje načina odijevanja, ponašanja ili kretanja te ljubomorne i posesivne ispade, dok fizičko nasilje podrazumijeva namjerno nanošenje boli ili fizičkih ozljeda, poput udaranja rukama, nogama ili raznim predmetima, pljuskanje, guranje, ugrize, nanošenje opekline, pokušaje ubistva ili ubistvo. Seksualno nasilje uključuje dobacivanje uvredljivih komentara seksualne forme, seksualne radnje s osobom pod utjecajem alkohola ili narkotika, nagovaranje ili ucjenjivanje s ciljem pristanka na seksualni odnos te svaku prisilu na stupanje u isti (Gvozdić, Krulić Kuzman, Lukić i sar, 2018). Nasilje u mladenačkim vezama narušava zdravlje, razvoj i kvalitetu života adolescenata na svim nivoima (psihičkom, fizičkom i socijalnom) te može rezultirati ozbiljnim posljedicama (Ajduković i Ručević, 2009). Stoga bi trebala biti dužnost i obaveza nadležnih institucija provođenje pravovremenih programa prevencije i edukacija o tome kako se mladić i djevojka trebaju odnositi jedno prema drugome u vezi, odnosno kakva ponašanja su neprihvatljiva.

Cilj istraživanja je ispitati percepciju kvaliteta emotivnih veza kod mladih i utvrditi prisustvo nasilja sa posebnim osvrtom na njegove pojavne oblike.

METODE RADA

Uzorak ispitanika i mjerni instrument

Uzorak ispitanika su činili studenti I-IV godine Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta. *U svrhu procjene korištena je Skala procjene kvalitete veze (Relationship Assessment Scale – RAS) (Adaptirana*

prema Šunjić i Penezić, 2014) kao i anketni upitnik koji je posebno konstruisan za potrebe ovog istraživanja odnosi se na percepciju kvaliteta emotivnih veza kod mladih i prisustvo nasilja.

Anketni upitnik obuhvata: set pitanja koja se odnose na opće podatke o ispitanicima, set pitanja o statusu veze ispitanika, set pitanja o percepciji kvalitete emotivnih veza, set pitanja o prisustvu nasilja i set pitanja o percepciji i prevenciji nasilja.

Tabela 1. Struktura uzorka ispitanika – studenti Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta

Opći podaci o ispitanicima		Ispitanici uzorka	
		N	%
Spol	muški	12	10,0
	ženski	108	90,0
Starosna dob	18-20	61	50,8
	21-23	30	25,0
	23-25	29	24,2

U tabeli 1. je predstavljena spolna i dobna struktura ispitanika. Vidljivo da je većina ispitanika ženskog spola. Samo 12 ispitanika je muškog spola. Studij na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu inače upisuje dosta manji broj studenata u odnosu na studentice. Ovaj tabelarni prikaz nije slučajnost, slična spolna zastupljenost je prisutna i na ostalim fakultetima koji obrazuju isti ili sličan profil stručnjaka.

Način provođenja istraživanja i obrade rezultata

Istraživanje je provedeno tokom marta i aprila 2024. godine na način da su ispitanici nakon datih eputa i pojašnjenja pristupili popunjavanju anketnog upitnika.

Za statističku obradu prikupljenih podataka putem anketnog upitnika korišten je statistički program SPSS 22.0. Statistička obrada podataka ovog istraživanja se sastoji od frekvencijske analize.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA I DISKUSIJA

Rezultati istraživanja će biti tabelarno prezentirani prema parametrima koji su izmjereni.

Tabela 2. Pitanje o statusu veze

Da, trenutno sam u vezi		Bio/la sam u nekoliko veza		Nikada nisam bio/la u vezi	
N	%	N	%	N	%
85	70,8	12	10,0	23	19,2

Iz tabele 2. je vidljivo da se većina ispitanika (85) trenutno nalazi u vezi, samo 12 ispitanika je bilo u nekoliko veza a 23 njih nikada nije bilo u vezi.

U kontekstu detekcije glavnih faktora koji utiču na prisutnost nasilja u mladenačkim vezama ispitanici su naveli sljedeće:

Tabela 3. Pitanje o etiologiji nasilja u mladenačkim vezama

Konzumacija psihoaktivnih tvari		Socioekonomski status		Stres, ljutnja, strah, frustracija	
N	%	N	%	N	%
34	28,3	17	14,2	69	57,5

Distribucijom odgovora u tabeli 3. Površeno je da većina ispitanika (57,5%) smatra da su uzroci nasilja neodgovarajuće nošenje sa stresom, ljutnjom, frustracijom i strahom. Vrlo mali broj ispitanika smatra da je to socioekonomski status partnera (14,2%).

Percepcija kvaliteta emotivnih veza je ispitana setom pitanja koja su predstavljena kroz 13 tvrdnji sa tri kategorije odgovora. Distribucija odgovora je predstavljena u tabeli 4.

Tabela 4. Tvrdnje o percepciji kvalitete emotivnih veza

Tvrdnja	1		2		3	
Koliko dobro Vaš partner/ica zadovoljava Vaše potrebe?	Slabo		Prosječno		Jako dobro	
	N	%	N	%	N	%
	9	7,5	54	45,0	57	47,5
Općenito gledano, koliko ste zadovoljni svojom (romantičnom) vezom?	Nezadovoljan/a		Prosječno zadovoljan/a		Izuzetno zadovoljan/a	
	N	%	N	%	N	%
	25	20,8	50	41,6	45	37,5
Koliko je dobra Vaša veza u usporedbi s većinom veza?	Loša		Prosječna		Odlična	
	N	%	N	%	N	%
	45	37,5	25	20,8	50	41,6
Koliko često poželite da se ne nalazite u ovoj vezi?	Nikada		Ponekada		Vrlo često	
	N	%	N	%	N	%
	62	51,6	30	25,0	28	23,3
U kojoj mjeri Vaša veza zadovoljava Vaša početna očekivanja?	Uopšte ne		Prosječno		U potpunosti	
	N	%	N	%	N	%
	30	25,0	22	18,3	68	56,6
Koliko volite svog partnera/icu?	Vrlo malo		Srednje		Jako puno	
	N	%	N	%	N	%
	23	19,2	32	26,6	65	54,2
Koliko problema ima u Vašoj vezi?	Vrlo malo		Prosječno		Jako puno	
	N	%	N	%	N	%
	68	56,6	33	27,5	19	15,8
U kojoj mjeri podržavate i potičete drugu osobu kako bi dala sve od sebe	Vrlo malo		Prosječno		Jako puno	
	N	%	N	%	N	%
	30	25,0	22	18,3	68	56,7
U kojoj mjeri poštujete osobu s kojom ste u vezi?	Vrlo malo		Prosječno		Jako puno	
	N	%	N	%	N	%
	26	21,6	30	25,0	64	53,3
Smatrate li da je asertivnost bitna u vezi?	Vrlo malo		Prosječno		Jako puno	
	N	%	N	%	N	%
	13	10,4	30	25,0	77	64,6
Osoba u vezi može slobodno izraziti brigu i nesigurnost bez straha od ismijavanja i omalovažavanja	Ne slažem se		Djelimično se slažem		U potpunosti se slažem	
	N	%	N	%	N	%
	37	30,8	25	20,8	58	48,3
Svaka osoba u vezi uvažava mišljenje, stavove i ideje druge osobe	Ne slažem se		Djelimično se slažem		U potpunosti se slažem	
	N	%	N	%	N	%
	16	13,3	25	20,8	79	65,8
Svaka osoba može računati na podršku u dobrim i lošim trenucima	Ne slažem se		Djelimično		U potpunosti	
	N	%	N	%	N	%
	28	23,3	22	18,3	70	58,3

Distribucija odgovora o percepciji kvalitete emotivne veze potvrđuje da više od polovine ispitanika se u potpunosti slaže sa sljedećim tvrdnjama: Svaka osoba u vezi uvažava mišljenje, stavove i ideje druge osobe (65,8%); da podržavaju i potiču druge osobu kako bi dala sve od sebe (56,7%); da veza zadovoljava početna očekivanja (56,7%) kao i da vole svog partnera (54,2%). Interesantna je

kategorija odgovora “djelimično se slažem/prosječno“ a posebno na pitanja o zadovoljstvu vezom (41,6%) i zadovoljavanja potreba partnera (45%). Ovakva procentualna struktura odgovora može upućivati na nedovoljno poznavanje partnera ili pretjerana očekivanja od partnera. Procenat je viši u slučaju mladih ispitanika.

Tabela 5. Da li ste nekada doživjeli nasilje?

Pitanje: Da li ste nekada doživjeli nasilje?	Da		Ne		Nisam siguran/a	
	N	%	N	%	N	%
	27	22,5	58	48,3	35	29,2

Iz distribucije odgovora u tabeli 5. koje se odnosi na pitanje „Da li ste nekada doživjeli nasilje?“ vidljivo je da većina ispitanika nije doživjela nasilje. Međutim, značajan broj ispitanika navodi kategoriju odgovora „Nisam siguran/a“ što ukazuje na nedovoljno poznavanje pojma nasilja, odnosno nemogućnost svrstavanja pojedinih modaliteta ponašanja u emotivnoj vezi u kategoriju nasilnog ponašanja.

Tabela 6. „Smatrate li navedena ponašanja nasiljem“

Tvrdnja- Smatrate li navedena ponašanja nasiljem?	Da		Ne	
	N	%	N	%
-ograničavanje vremena koje mladić/djevojka provodi s prijateljima/prijateljicama ili s obitelji	68	56,7	52	43,3
-uništavanje stvari i imovine	92	76,7	28	23,3
-očekivanje da mladić/djevojka bude uvijek na raspolaganju	39	32,5	81	67,5
-šamar	92	76,7	28	23,3
-prigovaranje zbog izgleda	41	34,2	79	65,8
-vikanje	44	36,7	76	63,3
-nagovaranje na seksualne odnose	88	73,3	32	26,7
-vrijeđanje i nazivanje pogrđnim imenima	51	42,5	69	57,5
-povlačenje za kosu	65	54,2	55	45,8
-udarac	87	72,5	33	27,5
-prisiljavanje na seksualne odnose	91	75,8	29	24,2
-ucjene, izjave tipa: "Da me voliš, ti bi..."	33	27,5	87	72,5
-ignoriranje	52	43,3	68	56,7
-prijetnja nasiljem	49	40,8	71	59,2
-mladić inzistira da djevojka napravi pobačaj, iako ona to ne želi	37	30,8	83	69,2
-odnošenje prema mladiću/djevojci kao vlasništvu	66	55,0	54	45,0
-onemogućavanje u izražavanju vlastitog mišljenja	50	41,7	70	58,3
-ljubomora	36	30,0	84	70,0
-ogovaranje	40	33,3	80	66,7
-omalovažavanje	56	46,7	64	53,3
-prisiljavanje da izabere između prijatelja/prijateljice i ograničavanje vremena koje mladić/djevojka provodi s prijateljima/prijateljicama ili s obitelji	67	55,8	53	44,2
-guranje	91	75,8	29	24,2
-praćenje, nadzor, kontrola	52	43,3	68	56,7
-donošenje odluka umjesto partnera/partnerice	59	49,2	61	50,8

Distribucijom odgovora predstavljenih u tabeli 6. vidljivo je da ispitanici u visokom procentu smatraju sljedeća ponašanja nasilnim: uništavanje stvari i imovine (76,7%); šamar (76,7%) prisiljavanje na seksualne odnose (75,8%); guranje (75,8%); nagovaranje na seksualne odnose (73,3%). S druge strane, ponašanja koja ne smatraju nasilnim su: Ucjene, izjave tipa: "Da me voliš, ti bi..."(72,5%); ljubomora (70,0%); očekivanje da mladić/djevojka bude uvijek na raspolaganju (67,5%); ogovaranje (66,7%); prigovaranje zbog izgleda (65,8%). Interesantna je visoka procentualno zastupljenost

ponašanja koja ne smatraju nasilnim poput praćenja, nadzora, kontrole (67,7%). Odgovori su očekivani i u skladu sa otvorenim pitanjem „da li ste nekada bili kontrolisani ili praćeni u vezi“ na koje je većina ispitanika pozitivno odgovorila. Evidentno je da ovaj vid ponašanja studenti ne smatraju nasiljem već mehanizmom očuvanja veze. U konkretnim slučajevima se navodi da je to model kontrole putem provjeravanja mobitela, društvenih mreža i praćenje putem prijatelja.

Osim navedenih tabelarnih prikaza, nužno je naglasiti da više od polovine ispitanika (53%) nije imalo neki od oblika edukacije o prevenciji nasilja u mladenačkim vezama u toku osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja kao i da nisu sigurni kome se obratiti za pomoć u slučaju nasilja (62%). Takođe, ispitanici naglašavaju značaj edukacije o ovom problemu kao i neophodnost uključivanja stručnjaka koji bi se bavili preventivnim aktivnostima s obzirom da smatraju da se o ovom problemu nedovoljno govori i/ili da postoji strah od prijavljivanja nasilja i tretiranja istog.

Uključenost u romantične veze je normativno iskustvo tijekom adolescencije, a najmanje 70% adolescenata imalo je najmanje jednu romantičnu vezu do 17. godine života te adolescenti navode da provode više vremena u interakciji s romantičnim partnerima nego s roditeljima ili prijateljima (Ha, Kim i McGill, 2019). Rezultati triju velikih istraživanja (Marcus, 2007) provedenih u SAD-u i Kanadi također pokazuju da nasilje u vezama nije rijetka pojava, tačnije da je između 22,5% i 39,1% mladića te između 37,8% i 43,6% djevojaka počinilo neki oblik nasilja u vezi. Veliko međunarodno istraživanje na preko 13 000 studenata u 32 zemlje pokazalo je da je gotovo 1/3 djevojaka i isto toliko mladića fizički napalo partnera ili partnericu u prethodnih godinu dana (Straus, 2007). Pogrešna uvjerenja o tome kakva treba biti kvalitetna i zdrava veza te pozitivan stav prema nasilnim ponašanjima u vezi posebno su značajni prediktori činjenja nasilja kod muških adolescenata: mladići koji podržavaju nasilne oblike ponašanja u vezi bit će skloniji svim oblicima zlostavljanja partnerice (Bookwala i sar., 1992). Također, istraživanje (Hodžić, 2007.) pokazalo je da mladići više zastupaju tradicionalne i seksističke stavove o rodnim ulogama te su, u odnosu na djevojke, skloniji ne prepoznati određena ponašanja kao zlostavljanje.

Prema istraživanju Ajduković, Low i Sušac (2011) veoma veliki broj sudionika koji su izjavili da su bili u partnerskoj vezi u posljednjih 6 mjeseci ima iskustvo doživljenog nasilja (86,4%), a još veći broj ih izjavljuje da su počinili nasilje u vezi (93,1%). Većina sudionika izjavljuje da su nasilje počinili ili doživjeli jednom ili vrlo rijetko u prethodnih pola godine. Prosječna učestalost ukupno doživljenog i počinjenog nasilja je podjednaka.

Slično odraslima i adolescentkinje i adolescenti navode da bi idealni partner/partnerka bio onaj ko je inteligentan, vješt u interpersonalnim interakcijama i fizički privlačan (Regan, 2003). Mladići češće biraju partnerke koje su im bliske po godinama, dok devojke često biraju partnere koji su stariji od njih (Carver et al., 2003). Takođe, adolescenti/ adolescentkinje češće biraju za partnere/partnerke one koji su im slični i po određenim socijalnim i ličnim karakteristikama, kao što su popularnost, fizička atraktivnost (Simon et al., 2008). Istraživanja pokazuju da postoji predvidljiv redoslijed seksualnog i intimnog ponašanja koji se dešava u adolescentskim partnerskim vezama. Napreduje se od grljenja i držanja za ruke do ljubljenja i dodirivanja grudi/ genitalnih organa najpre preko, a zatim ispod odjeće, i dalje ka intimnijim ponašanjima, uključujući oralni seks i seksualne odnose (Waylen et al., 2010). Rezultati dosad provedenih istraživanja ukazivali su na porast trenda nasilja u mladenačkim vezama (Vučetić, 2016). Kao što su i prethodna istraživanja pokazala (Hodžić, 2007; Ajduković i sur., 2011, Vučetić, 2016), sudionici istraživanja rjeđe su doživjeli oblike fizičkog ili seksualnog nasilja, a češće su pretrpjeli psihičko i emocionalno nasilje, odnosno verbalne agresije. Mnogi su prihvatili takvo ponašanje partnera do te mjere da bi često prešutjeli nešto što im je bilo na umu kako ne bi uzrujali partnera/icu svojom izjavom. Svjedočili su brojnim opravdanjima partnera/ice i obećanjima da je svjestan/na svojih mana i da će se promijeniti nabolje.

ZAKLJUČAK

Problem nasilja u mladenačkim vezama tematika je koja se u posljednjih dvadesetak godina sve češće i detaljnije obrađuje. Globalno društvo sve brže se razvija i raste pa paralelno s time treba razvijati i svijest o netoleranciji na nasilje. Na temelju dobivenih rezultata može se zaključiti da je nasilje u vezama mladih ozbiljan problem čija prevencija zahtijeva primjerenu strategiju ovoj dobnoj skupini. Pri izradi preventivnih programa treba voditi računa o rezultatima istraživanja koji upućuju na područja na koja treba posebno obratiti pažnju, vodeći računa o rodnim razlikama i specifičnostima. Kao što smo mogli da vidimo, nasilje otvara mogućnost javljanja novog nasilja i u kontekstu partnerskih veza koji smo ovde posmatrali, nasilje u adolescentkom periodu može biti riziko faktor za održivost nasilja i u odraslom dobu. Potencijalni kontinuitet nasilja važan je signal i upozorenje da se na nasilje mora reagovati kako bi krug nasilja bio zaustavljen. Prevencija nasilja u adolescentskim partnerskim vezama zahteva reagovanje u periodu rane adolescencije, kako bi adolescenti i adolescentkinje mogli da steknu neophodne vještine i znanja za održavanje kvalitetnih partnerskih odnosa i prije nego što stupe u njih. Drugim riječima, kada je u pitanju počinjeno nasilje mladi isto ne prepoznaju jednako uspješno ili ne pridaju jednaki značaj kao što je slučaj u situacijama doživljenog nasilja, što opet dovodi do zaključka da je nužno uložiti dodatne napore u edukaciju, usmjeravanje i osvještavanje mladih.

LITERATURA

- Ajduković, D., Low, A., Sušac, N. (2011). Rodne razlike i prediktori partnerskog nasilja u mladenačkim vezama. *Ljetopis socijalnog rada*, 18 (3) 527-553.
- Ajduković, M., Ručević, S. (2009). Nasilje u vezama mladih. *Medicus*, 18 (2), 217-225.
- Bookwala, J., Frieze, I. H., Smith, C., Ryan, K. (1992). Predictors of dating violence: A multivariate analysis. *Violence and Victims*, 7 (4), 297-311.
- Brand, S., Luethi, M., von Planta, A., Hatzinger, M., Holsboer-Trachsler, E. (2007). Romantic love, hypomania, and sleep pattern in adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 41(1), 69-76.
- Carver, K., Joyner, K., Udry, J. R. (2003). National estimates of adolescent romantic relationships. In P. Florsheim (Ed.), *Adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, research, and practical implications* (pp. 23-56). Lawrence Erlbaum
- Collins, W. A., Welsh, D. P., Furman, W. (2009). Adolescent romantic relationships. *Annual Review of Psychology*, 60, 631-652.
- Connolly, J. A., & Johnson, A. M. (1996). Adolescents' romantic relationships and the structure and quality of their close interpersonal ties. *Personal Relationships*, 3(2), 185-195.
- Gvozdić, K., Krulić Kuzman, K., Lukić, S., Štelcer, L., Zalović, T. (2018). Nasilje u mladenačkim vezama: priručnik za stručnjake. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Ha, T., Kim, H., McGill, S. (2019). When conflict escalates into intimate partner violence: The delicate nature of observed coercion in adolescent romantic relationships. *Dev Psychopathol.* 31(5), 1729-39.
- Hodžić, A. (2007). Nasilje ne prolazi samo od sebe: Izvještaj o istraživanju rodno uvjetovanog nasilja u adolescentskim vezama u Republici Hrvatskoj. Zagreb: CESI.
- Larson, R. W., Clore, G. L., & Wood, G. A. (1999). The emotions of romantic relationships: Do they wreak havoc on adolescents? In W. Furman, B. B. Brown, & C. Feiring (Eds.), *The development of romantic relationships in adolescence* (pp. 19-49). Cambridge University Press.
- Marcus, R. F. (2007). *Aggression and violence in adolescence*. New York: Cambridge University Press.
- Ninčević, M. (2009). Izgradnja adolescentskog identiteta u današnje vrijeme. *Odgojne znanosti*, 11 (1(17)), 119-141.
- Riggs, D. S. & Caulfield, M. B. (1997). Expected consequences of male violence against their female dating partners. *Journal of Interpersonal Violence*, 12, 229-240.
- Seiffge-Krenke, I., & Lang, J. (2002). Forming and maintaining romantic relations from early adolescence to young adulthood: Evidence of a developmental sequence. In S. Shulman & I. Seiffge-Krenke (Co-chairs), *Antecedents of the quality and stability of adolescent romantic relationships*. Symposium conducted at the Biennial Meeting of the Society for Research on Adolescence, New Orleans, LA.
- Simon, V. A., Aikins, J. W., Prinstein, M. J. (2008). Romantic partner selection and socialization during early adolescence. *Child Development*, 79(6), 1676-1692.
- Straus, M. A. (2007). Dominance and symmetry in partner violence by male and female university students in 32 nations. *Children and Youth Services Review*, 30, 252-275.

- Šunjić i Penezić. (2014). Skala procjene kvalitete veze. U Zbirka psihologijskih skala i upitnika. Sveučilište u Zadru, Odsjek za psihologiju.
- Vučetić, A. (2016). Usporedba nasilja u mladenačkim vezama s obzirom na mjesto školovanja. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Zagreb. Diplomski rad.
- Waylen, A. E., Ness, A., McGovern, P., Wolke, D., & Low, N. (2010). Romantic and sexual behavior in young adolescents: Repeated surveys in a population on-based cohort. *The Journal of Early Adolescence*, 30(3), 432–443.
- World Health Organization (2012). *Understanding and Addressing Violence Against Women*. Geneva: World Health Organization

PERCEPTION OF THE QUALITY OF EMOTIONAL RELATIONSHIPS AMONG YOUNG PEOPLE I THE PRESENCE OF VIOLENCE

Abstract: *Violence in partner relationships has long been a subject of research interest with a focus on adults. Since the 90s of the last century, there has been an increased interest in violence in young people's relationships, as well as their relationship quality. As a rule, the first emotional relationships in human life occur during the adolescent period, and they bring with them new experiences. An important component of the relationship with the opposite sex is the feeling of being in love. In this period, young people face a very important developmental challenge - they try to establish a new form of close relationship with a person who is attractive to them in a completely new way. The goal of the research is to examine the perception of the quality of emotional relationships among young people and to determine the presence of violence with special reference to its forms. The sample of respondents consisted of young people between the ages of 18 and 25. Satisfaction with an emotional relationship represents the degree to which an individual evaluates their romantic relationship as high-quality, and this assessment of satisfaction depends on the ratio of gains and losses in the relationship. For the purpose of assessment, the Relationship Assessment Scale (RAS) was used (adapted from Šunjić and Penezić, 2014). For the purposes of the research, a questionnaire related to the presence of violence in youth relationships was constructed. The results of the research were processed with a detailed descriptive analysis. The results show that young people have different perceptions of the quality of emotional relationships. It was also shown that young people are aware of the existence of the problem of violence in relationships and that they recognize violent patterns of behavior. Violent behaviors most often include those that try to dominate and control the partner. The research results can serve as a basis for creating a program for the prevention of violence in youth relationships.*

Key words: *relationship quality, violence, young people, emotions*